

функцію. Щодо них теж необхідно визначити місце у правоохоронній діяльності.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України № 767-VII від 23.02.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>

3. Музичук О.М. Сучасний стан теоретичної розробки та законодавчого визначення поняття правоохоронних органів та їх переліку. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. Харків, 2009. № 44. С. 12–21.

4. Шкуля Т.О. Правоохоронні органи в механізмі держави України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2004. 203 с.

5. Лавніченко О.В. Функції внутрішніх військ у загальній системі забезпечення національної безпеки України. *Честь і закон*. Харків, 2012. № 1 (40). С. 9–13.

6. Бандурка А.М. Судебные и правоохранительные органы Украины. Харьков: Университет внутренних дел, 1999. 349 с.

7. Про Національну гвардію: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

УДК 343(043.2)

Тюбай А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Тарасюк С.М., доктор філософії

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОННОСТІ ВТРУЧАННЯ У ПРИВАТНЕ СПІЛКУВАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ АУДІО-, ВІДЕОКОНТРОЛЮ

Право на повагу до приватного і сімейного життя, житла та кореспонденції закріплене на міжнародному рівні (ст. 8 Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини (далі – Конвенції) [1]) та знаходить закріплення у багатьох нормативно-правових актах національного законодавства, зокрема у ст. 12, 13, 14, 15 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Зокрема, питання недоторканості приватного життя та приватного спілкування є надзвичайно актуальним з огляду на динамічне зростання кількості дозволів на здійснення негласних слідчих (розшукових) дій (далі

– НС(Р)Д). Однією з найпоширеніших НС(Р)Д є аудіо-, відеоконтроль особи, як один із видів втручання у приватне спілкування особи.

Аудіо-, відеоконтроль особи, регулюється ст. 260 КПК України. Його проведення можливе виключно щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину (ч. 2 ст. 246 КПК України); без відома особи щодо якої проводиться НС(Р)Д та за наявності ухвали слідчого судді, якщо є достатньо підстав вважати, що розмови особи, її рухи або інші звуки можуть містити відомості, які мають значення для розслідування [2].

Звертаємо увагу, що відповідно до ч. 3 ст. 258 КПК України, спілкування є приватним, якщо інформація передається та зберігається за таких фізичних чи юридичних умов, при яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист інформації від втручання інших осіб [2]. Таким чином, матеріали аудіо-, відеоконтролю особи, яка знаходиться у приміщенні правоохоронного органу та/або спілкується з працівником правоохоронного органу визнаються судами недопустимими доказами у відповідності до ст. 87 КПК України. У Постанові Верховного Суду від 09.12.2020 р. у справі № 756/12749/18 (провадження № 51-3483км20) зазначено: «На думку колегії суддів, спілкування у приміщенні управління поліції затриманої особи, яка перебуває під контролем працівників поліції, з працівниками поліції не може вважатися приватним, а проведена слідча дія за своїм змістом є допитом ОСОБА_1. На це вказує характер спілкування працівників поліції з ОСОБА_1. Зокрема, ОСОБА_1 їм повідомляє про те, як вони з ОСОБА_2 готувались до нападу на ОСОБА_6, відслідковували режим його дня, наявність собаки, автомобіля, а також розкриває інші обставини вчинення нападу» [3].

Загалом КПК України передбачає наявність двох окремих видів даної НС(Р)Д: аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260) та аудіо-, відеоконтроль місця (ст. 270).

Перший вид НС(Р)Д надає право на втручання в спілкування конкретно визначеної в ухвалі слідчого судді особи у будь-якому місці, зокрема і публічно недоступному. Проблема в тому, як бути із фіксуванням розмов, звуків, рухів та поведінки інших осіб, які не зазначені в ухвалі слідчого судді. Чи можуть матеріали НС(Р)Д, які містять зазначену інформацію щодо третіх осіб, бути використані для доказування в кримінальному провадженні? Та чи не будуть вони визнані судом недопустимими на підставі порушення ст. 8 Конвенції? Адже аналізуючи зміст ст. 8 Конвенції, таке втручання можна трактувати як, забезпечення національної та громадянської безпеки, яке здійснюється в інтересах суспільства та держави. Водночас, відсутня юридична підстава для такого втручання, що вказує на незаконність таких дій та недопустимість одержаних доказів. Враховуючи наявність колізії це

питання потребує окремого та більш комплексного дослідження у майбутньому.

Другий вид НС(Р)Д, передбачений ст. 270 КПК України, надає право на аудіо-, відеоконтроль в публічно доступному місці без обмеження по кількості осіб, мова, звуки, рухи і поведінка яких може бути зафіксована. Проблема даної НС(Р)Д в тому, що вона передбачає ще і дозвіл на проникнення, який може бути наданий у порядку ст. 267 КПК України (під час таємного проникнення) так і в порядку ст. 234 КПК України (під час проведення обшуку). Фактичне проведення такого виду НСРД потребує подвійного проникнення до приміщення, для встановлення та зняття спеціальної техніки.

Як бачимо, перевагою проведення НС(Р)Д за ст. 260 КПК України є відсутність обмеження місця її проведення, проте відкритим залишається питання фіксування розмов та поведінки третіх осіб та допустимість одержаних доказів.

В свою чергу, ст. 270 КПК України не передбачає зазначення конкретних суб'єктів, але її проведення можливе лише у публічно недоступному місці. Нагадаємо, що до публічно доступних місць належать парки, кафе, кінотеатри тощо, практична більшість яких обладнана камерами відеоспостереження. Так, в окремих випадках проведення аудіо-, відеоконтролю в рамках ст. 270 КПК України буде недоцільним, адже отримані матеріали не відрізнятимуться від матеріалів камер відеоспостереження, копії яких можливо отримати шляхом тимчасового доступу до речей та документів (ст. 159 КПК України).

З огляду на зазначені вище обставини, вважаємо доцільним доповнити ст. 270 КПК України правом на проникнення в публічно недоступні місця. Дане нововведення спростить проведення аудіо-, відеоконтролю, зокрема надасть змогу уникнути отримання двох дозволів на проникнення до публічно недоступного місця та допоможе уникнути порушення ст. 8 Конвенції.

Окремо хочемо наголосити, що не розділяємо ідею об'єднання ст. 260 та ст. 270 КПК України в одну, адже на відміну від аудіо-, відеоконтролю місця, аудіо-, відеоконтроль особи не завжди пов'язаний з конкретним місцем та проникненням до нього.

Отже, можемо зробити висновок, що проведення аудіо-, відеоконтролю неможливе без використання відповідних технічних засобів. Враховуючи те, що проведення даної НС(Р)Д можливе не лише у публічно доступних, але й у публічно недоступних місцях (житло або інше приватне володіння особи) виникає потреба попереднього обстеження таких місць для встановлення технічних засобів, а також повторного проникнення для їх зняття.

Враховуючи подвійне проникнення до місця проведення аудіо-, відеоконтролю, чинне кримінально процесуальне законодавство вимагає удосконалення в частині спрощення проведення такої НС(Р)Д.

Література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ, Протокол від 04 лист. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 10.01.2023)

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n2390> (дата звернення: 10.01.2023)

3. Постанова Верховного Суду від 09 груд. 2020 р. у справі № 756/12749/18 (провадження № 51-3483км20). URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=93505778&red=1000035117e5aa1a010a7326a9c514059a6fb3&d=5> (дата звернення: 10.01.2023)

UDC 343(043.2)

Pylypenko K.A., applicant for higher education,
first (bachelor) level,
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Scientific Advisor: Grekova L., Senior Lecturer

PROBLEMS OF INVESTIGATIVE ETHICS IN UKRAINE

A special problem in the study of issues of criminal procedural legislation is the issue of investigative ethics. In general, questions of the moral aspect are quite exciting and controversial, since they deal with the organization and regulation of various social and legal issues and discipline in society and the state. In Ukraine, the problems of implementing the ethical foundations of the investigator's activity have attracted the attention of scientists for a long time.

A.V. Ishchenko and I.I. Zablodska note that the role of investigative units is very important in the process of fighting crime by state law enforcement agencies. Their activities become especially relevant even today, when the level of crime is increasing, and investigators work with maximum physical and moral stress and are exposed to brutal manifestations of crime, are constantly in extreme situations, carry out many urgent and important measures, make responsible decisions in accordance with the procedural legislation [1, p. 5–6].

The moral criteria of admissibility of various methods, means, techniques of influence are important in the activity of the investigator, since it takes place mainly in conflict situations. Physical and also mental violence is unacceptable, which limits or deprives a person of the opportunity to choose own position,